

OKTOBRIS

2016

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja ZINĻNESIS

Atklās izstādi par izcilu Latvijas kultūras vēstures notikumu

Izstāde

VERSĻJA- latvieši:

1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde

 Latvijas Nacionālais
vēstures muzejs
27.10.2016.-17.09.2017.
Brīvības bulvāris 32,
Rīga
www.lnvm.lv

Pirms 120 gadiem Rīgā norisinājās Latviešu etnogrāfiskā izstāde – viens no vērienīgākajiem latviešu sarīkotajiem kultūras pasākumiem 19. gadsimtā. Tā spilgti apliecināja pieaugošo nacionālo pašapziņu, rādīja kultūras mantojuma savdabību, latviešu versiju par vēsturi un sasniegumus dažādās laikmetīgāskultūras jomās. Sarežģītajos 19. gs. beigu politiskajos apstākļos izstāde stiprināja pārliecību par latviešu sabiedrības organizatorisko, intelektuālo un ekonomisko varēšanu. Lai atzīmētu šo izcilo Latvijas kultūras

vēstures notikumu, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, kurā glabājas lielākā daļa līdz mūsdienām saglabāto 1896. gada Latviešu etnogrāfiskās izstādes priekšmetu, 25. un 26. oktobrī rīko starptautisku zinātnisku konferenci, un 26. oktobrī atvērīs izstādi “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde”. Attēlā: LNVM izstādes afiša.

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs
Lāčplēša iela 106/108, Rīga LV-1003, tālr. 67223004, e-pasts: muzejs@lnvm.lv

WWW.LNVM.LV

NODAĻAS:

LNVM pamatekspozīcija
un izstāžu zāles
Brīvības bulvāris 32,
Rīga LV-1050
tālrunis: 67221357
e-pasts: info@lnvm.lv

LNVM nodaļa „DAUDERĻ”
Zāgeru iela 7,
Rīga LV-1005
tālrunis: 67391780
e-pasts: dauderi@lnvm.lv

LNVM nodaļa ĀRAIŠU
ARHEOLOGISKAIS MUZEJPARKS
Āraiši, Amatas novads LV-4140
tālrunis: 64107080
e-pasts: araisi@lnvm.lv

LNVM nodaļa
TAUTAS FRONTES MUZEJS
Vecpilsētas iela 13/15,
Rīga LV-1050
tālrunis: 67224502
e-pasts: tfm@lnvm.lv

Izstādes

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS
pamatekspozīcija un izstāžu zāles Brīvības bulvārī 32, Rīgā

laiks: līdz 23. oktobrim

ceļojošā izstāde “Vikingu un zviedru laiki Latvijā”

pēdējā izstādes apskates dienā 23. oktobrī plkst. 12.00 ekskursija tās autora - Latvijas Nacionālā vēstures muzeja direktora Dr.hist. Arņa Rādiņa vadībā.

laiks: no 26. oktobra līdz 2017. gada 30. martam

izstāde “Kūlainis, pērstainis, delnainis...” (jaunums!)

laiks: no 27. oktobra līdz 2017. gada 17. septembrim

izstāde “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde” (jaunums!)

pastāvīgā ekspozīcija

“Latvijas senvēsture”, “Livonija”, “Latvijas teritorija un iedzīvotāji 16.–18. gs.”,

“Kurzemes un Zemgales hercogiste 16.-18. gs.”,

“Muiža un muižniecība 17.–19. gs.”, “Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gs.”,

“Dzīvesvide un ikdiena 19. gs. un 20. gs. sākumā: bīdermeiera un jūgendstila interjeri”,

“Tehniskā modernizācija 19. gs. un 20. gs. sākumā”,

“Latvieši 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā: nacionālā pašapziņa, kultūra un sabiedriskā dzīve”,

“Latvijas Republika. 1918.–1940.”,

“Art Deco interjers Latvijā 20. gs. 30. gados”,

“Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS. 1940.–1941.”,

“Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem. 1940.–1953.”,

“Padomju vara Latvijā: ideoloģija, pārvalde un saimniecība. 1944.–1985.”,

“Ikdienas dzīve Padomju Latvijā. 20. gs. 60. gadu dzīvokļa interjers”,

“Latvieši svešumā. 1944.–1990.”,

“Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošana”.

Pieejamas nodarbību telpas skolēniem muzejpedagoģiskajām programmām “Senā skola”, “Viduslaiku bruņinieki” un citām aktivitātēm.

pastāvīgās izstādes

“Senā skola”, “Nauda Latvijā”, “17.–19. gs. portreti no LNVM krājuma”, “Sakrālā māksla”

vieta: LNVM nodaļa “DAUDERI”

Zāģeru ielā 7, Rīgā

pastāvīgās izstādes

“Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē”, “Gaida Graudiņa kolekcija”, “Dauderu vēsture”

vieta: LNVM nodaļa TAUTAS FRONTES MUZEJS

Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā

pastāvīgā ekspozīcija

“Atmoda – LTF – neatkarība”, paplašināta ar sadaļu “Parlamentārā revolūcija”

LNVM izstādes ārpus muzeja

izstāde “Mūsdienu Latvijas Republikas pilsētu un novadu apbalvojumi”

vieta: Latvijas Republikas Saeimas bibliotēka | laiks: līdz 10. novembrim

LNVM ceļojošās izstādes

Izstāde “Latvija Neatkarības kara laikā. 1918.-1921.”

vieta: Jaunpils vidusskola | laiks: 31. oktobris – 4. novembris

LNVM virtuālās izstādes

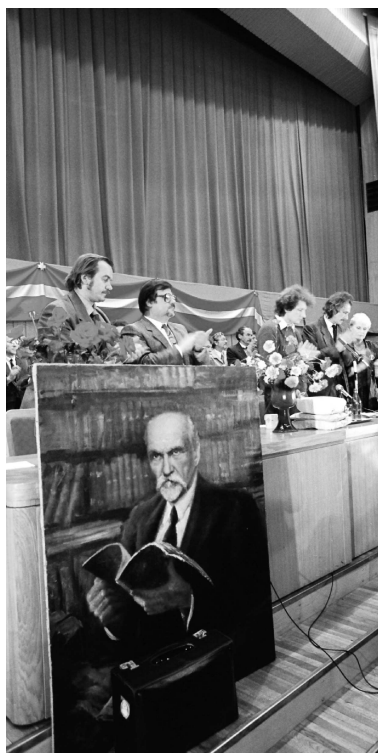
YouTube kanālā *LatvijasNacionālais vēstures muzejs LNVM* apskatāmas virtuālās izstādes, kurās ietverti muzeja kolekciju izcilākie priekšmeti un dokumenti. Izveidota slaidrāde par etnogrāfiskajām saktām, kāzu fotogrāfijām, tautastērpiem, Ādama Alkšņa zīmējumiem, Kuzņecova porcelānu u.c. Tapušas izstādes par Raini un Aspaziju Kastaņolā, par Brīvības pieminekli, par Rietumeiropas dālderu, “Barikādēm – 25”, “Pasaules uzskats un maģiskie simboli akmens laikmetā Latvijā”, “Romā monētas LNVM krājumā”, “Izcilākie priekšmeti Gaida Graudiņa kolekcijā” un “Ieskats Pieminēkļu valdes etnogrāfiskajās ekspedīcijās”. Jaunākais muzeja veikums – virtuālā izstāde “Skolā iet`i man gribas”, kurā rādīta skolas dzīve Latvijā no 20. gs. sākuma līdz pat mūsdienām.

Pasākums

Atzīmēs Latvijas Tautas frontes jubileju

vieta: TAUTAS FRONTES MUZEJS Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā

datums un laiks: 7. oktobris, plkst. 14.00

8. un 9. oktobrī tiks atzīmēta divdesmit astotā gadadiena, kopš dibināta Latvijas Tautas fronte. Liecības par tās vadīto nevardarbīgās atbrīvošanās cīņu glabā, vāc un pēta Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļa „Tautas frontes muzejs”. Izveidota ne vien jauna Latvijas Republikas Augstākajai Padomei veltīta ekspozīcija, bet iegūts arī liels skaits Trešo atmodu raksturojošu eksponātu.

Sarīkojumā 7. oktobrī muzejs saņems vairākus unikālus dāvinājumus gan no Latvijas Republikas Saeimas, gan Trešās atmodas laika personībām.

Džemma Skulme, Miervaldis Mozers, Jānis Ūdris un citi šoreiz īpaši runās par atmodas iedibinātajiem un mūsdienu Latvijai aktuālajiem tautvaldības principiem, ko apliecinās gan tautas parakstu oriģināli pret 1988. gada PSRS Konstitūcijas projektu, gan antikvārs retums – PSRS prezidentam M. Gorbačovam no Latvijas sūtīto telegrammu faksimilizdevums, gan AP Preses centra 1991. gada augusta informatīvo ziņojumu apkopojums grāmatā „Augusta hronika”.

LNVM direktoram Arnim Radiņam no līdzšinējo īpašnieku rokām tiks nodots kāds Trešās atmodas „kulta

apgērbs”, zīmīgas gleznas – katra ar savu stāstu, kā arī dažu toreizējo norišu, piemēram, LNNK 1989. gada augusta konferences par Hitlera un Staļina paktu, vienīgie audio un video ieraksti.

Attēlā: Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongress 1988. gadā. LNVM krājums.

Pasākums

Nodarbība ģimenēm ar bērniem “Senā skola”

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā

datums un laiks: 8. oktobris, plkst. 12.00

Izglītojošajā un izklaidējošajā nodarbībā varēs uzzināt, kādas bija skolas Latvijas laukos 19. gs. un ar ko tās atšķīrās no mūsdienu izglītības iestādēm.

Lai bērni spētu iejusties attiecīgā laikmeta noskaņās, muzejpedagoģe Santa Cerbule rādīs interesantus vēsturiskus priekšmetus: grāmatas, penāļus, skolas lādi, tāfeles un grifeles, tintnīcas un spalvas kātus no muzeja krājuma.

Nodarbība veidota mācību stundas formātā, tāpēc būs jārisina arī dažādi āķīgi uzdevumi.

Nodarbībai iepriekš nav jāpiesakās.

Vecāki laipni aicināti fotografēt un filmēt!

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs reizi mēnesī rīko nodarbības ģimenēm ar bērniem, aicinot laiku pavadīt kultūrvēsturiskā vidē un izzinot kultūras

vērtības.

Par ģimeni šo nodarbību kontekstā muzejs uzskata pirmsskolas un jaunāko klašu bērnus, kurus pavada pieaugušie (vecāki, radnieki, draugi).

Maksa par līdzdalību cikla “Muzejs ģimenei” pasākumā - 4 EUR (neatkarīgi no ģimenes locekļu skaita).

*Attēlos: Latvijas Nacionālā vēstures muzeja skolas klasē.
Foto: LNVM.*

Pasākums

UNESCO nedēļa Latvijā

vieta: TAUTAS FRONTES MUZEJS Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā

datums: 11. oktobris

laiks: plkst. 12.00 un plkst. 14.00

Interesenti aicināti uz tikšanos ar bijušo Latvijas Tautas frontes priekšsēdētāju un Latvijas Nacionālā vēstures muzeja pētnieka asistentu Daini Īvānu un stāstījumu par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskajā reģistrā iekļauto nomināciju „Baltijas ceļš – cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības”, Baltijas ceļa ideju, tā organizāciju un norisi.

Stāstījuma garums – 1 stunda.

Iepriekšēja pieteikšanās pa tālruni 67224502, dalība bez maksas.

Attēlā: Dainis Īvāns LTF 1. kongresā.

Pasākums

UNESCO nedēļa Latvijā

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

Brīvības bulvārī 32, Rīgā

datums: 11.–14. oktobris

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājumā glabājas vairākas vēsturiski dokumentārās liecības, kuras iekļautas UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā un starptautiskajā reģistrā.

PROGRAMMA

LEKCIJAS SKOLĒNIEM (11.-14. oktobris, iepriekš piesakot pa tālruni 67221357):

6.–9. klasei “Bērnu ikdiena Pieminekļu valdes 1924.–1931. gada ekspedīciju fotonegatīvos”

Lekcijā tiks atspoguļota bērnu ikdiena laukos 20. gs. sākumā – ganu gaitas, mājas darbi, talkas, apģērbs, bērnu vieta maltīšu laikā pie pusdienu galda. Skolēni uzzinās, kas ir zinātniskās ekspedīcijas, ko tajās dara pētnieks.

Fotouzņēmumi ļaus ielūkoties ekspedīciju norisēs, uzzināt, cik būtiska nozīme vēsturē ir vizuālajām liecībām – fotogrāfijām, izsekot fotouzņēmumu tapšanas gaitai un uzzināt, ko senās fotogrāfijas spēj pastāstīt vēl daudzus gadu desmitus pēc to uzņemšanas. Lekcijas laikā būs unikāla iespēja klātienē aplūkot fotoaparātu, kādu fotogrāfi izmantojuši pirms aptuveni 90 gadiem.

Attēlā: (pa labi) meitenīte stumj bērnu staiguli Ludzas apriņķa Kārsavas pagasta Belēnu sādžā. 1926. gada 30. jūnijs. Fotografēja Roberts Vītoļiņš. LNVM krājums.

10.–12. klasei “Tradicionālo prasmju un dzīvesveida dokumentēšana Pieminekļu valdes 1924.–1931. gada ekspedīciju fotonegatīvos”

Lekcijā ar fotouzņēmumu starpniecību varēs ielūkoties tradicionālajā dzīvesveidā Latvijas laukos 20. gs. sākumā, uzzināt par amatniecību, apģērba izgatavošanu, mājas darbiem, ēdienu un dzērienu gatavošanu, zemkopību, lopkopību, zvejniecību, talkām, ikdienas sadzīvi un svētku brīžiem. Stāstīsim arī par pašu Pieminekļu valdi, kuras organizēto ekspedīciju laikā tapuši vairāki tūkstoši unikālo fotouzņēmumu. Būs iespēja klātienē aplūkot fotoaparātu, kādu fotogrāfi izmantojuši pirms aptuveni 90 gadiem.

IZGLĪTOJOŠA NODARBĪBA (11.-14. oktobris, iepriekš piesakot pa tālruni 67221357).

6.-8. klašu skolēniem “Kā dzīvoja pirms 100 gadiem: fotogrāfijas stāsts”

Aplūkojot pirms gandrīz 100 gadiem Pieminekļu valdes ekspedīciju laikā uzņemtās fotogrāfijas, varēs uzzināt, kādas prasmes cilvēkam ikdienā bija nepieciešamas, darot darbus tūrumā, pļavā, sētā, mājā. Nodarbības gaitā skolēni iepazīs senus priekšmetus ekspozīcijā, izzinās vecvārdus, meklēs seno ikdienas priekšmetu un prasmju alternatīvas mūsdienās.

Ieejas maksa: ieejas biļete – pieaugušajiem EUR 3, studentiem, pensionāriem EUR 1.50, skolēniem EUR 0.75.

Pasākums

Lekcija par Pieminekļu valdes fotonegatīvu kolekciju

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā, 4. stāva konferenču zālē

datums un laiks: 15. oktobris, sākums plkst. 12.00

LNVN pasākumu ciklā “Sestdienas tikšanās muzejā” Vēstures departamenta galvenā krājuma glabātāja Gunita Baumanē iepazīstinās ar Pieminekļu valdes 1924.–1931. gada ekspedīciju fotonegatīviem, kuros dokumentētas tradicionālās prasmes un dzīvesveids.

Vēsturniece stāstīs arī par Pieminekļu valdi, tās darbības pamatvirzieniem 20. gs.

20.–30. gados. Ar attēlu starpniecību varēs ielūkoties ekspedīciju sagatavošanas un norises gaitā, izsekot tradicionālā dzīvesveida iezīmēm Latvijas laukos 20. gs. 20.–30. gados.

UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļauta nominācija “Tradicionālo prasmju un dzīvesveida dokumentēšana Pieminekļu valdes 1924.–1931. gada ekspedīciju fotonegatīvos”. Pieminekļu valdes etnogrāfisko ekspedīciju laikā uzņemti 802 fotonegatīvi. Tā ir vienīgā autentiskā

fotonegatīvu kolekcija, kas atspoguļo mērķtiecīgi un objektīvi veidotu vizuālu liecību dokumentāciju par latviešu tradicionālo dzīvesveidu 20. gs. sākumā, īpaši fiksējot valstij vēsturiski izšķirošu laiku Agrārās reformas realizācijas periodā.

Lekcijas norises laikā apmeklētāju jaunā paaudze varēs piedalīties nodarbībā “Kā dzīvoja pirms 100 gadiem: fotogrāfijas stāsts” muzejpedagoģes Ievas Ozolas vadībā.

Ieejas maksa uz pasākumiem: ieejas biļete – pieaugušajiem EUR 3, studentiem, pensionāriem EUR 1.50, skolēniem EUR 0.75.

Attēlā: saime pie pusdienu galda Rēzeknes apriņķa Ozolmuižas pagasta Paulina sādžā. 1925. gada 10. augusts. Fotografeja Alfrēds Krimuldēns. LNVN krājums.

Pasākums

Nodarbība ģimenēm ar bērniem “Ceļojums laikā ar Čipu un Capu”

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā, 2. stāvā
datums un laiks: 30. oktobrī, plkst. 12.00

Ģimenes ar 5–8 gadu veciem bērniem aicinātas kopā ar muzejpedagoģi Ilzi Miķelsoni un rotaļu suņiem Čipu un Capu no grāmatiņas “Iepazīsties ar Latvijas Nacionālo vēstures muzeju! Ceļvedis Latvijas vēsturē no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām” doties ceļojumā laikā. Nodarbību var un ir jēga apmeklēt atkārtoti. Bērni atraktīvā veidā apskata muzeja pamatekspozīciju, aptverot Latvijas vēsturi no senvēstures (pirms 13 000 gadu) līdz pat valsts neatkarības atjaunošanai (pirms 25 gadiem).

Kā cilvēki dzīvoja senatnē, ko prata darīt, kā ģērbās, kā rotājās, kādas mājvietas būvēja, kā gadsimtu gaitā mainījās viņu dzīvesveids – to mazajiem izstāsta šim vecumam saprotamā valodā, stāstījumu papildinot ar dažādu priekšmetu demonstrēšanu. Izmantojot jauniegūtās zināšanas, interesenti turpat uz vietas pilda uzdevumus ceļvedī.

Ieejas maksa – ģimenes biļete 4 eiro vērtībā. Bērniem domātā grāmatiņa par Latvijas Nacionālo vēstures muzeju iegādājama muzeja veikalā Brīvības bulvārī 32, 2. stāvā. Izdevuma cena – 2 eiro.

Nākamā nodarbība – 27. novembrī.

Attēlā: mākslinieces Ditas Pencēs zīmētais suņuks Caps.

Pasākums

Starptautiska zinātniska konference “Indivīds. Vēsture. Nācija. Latviešu etnogrāfiskajai izstādei – 120”

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā, 4. stāva konferenču zālē

datums un laiks: 25.-26. oktobris, sākums plkst. 9.30

darba valodas: latviešu, angļu, krievu

2016. gadā aprit 120 gadi kopš Latviešu etnogrāfiskās izstādes, kas 1896. gadā notika Rīgā X Viskrievijas Arheoloģiskā kongresa ietvaros. 19. gs. etnogrāfija, kas tolaik ietvēra gan vēsturi, gan filoloģiju, gan fizisko antropoloģiju, Centrālajā un Austrumeiropā bija kļuvusi par savdabīgu nacionālās pašapliecināšanās veidu. Uzskatot tautu tradicionālās kultūras mantojumu par nacionālās identitātes nesēju, to ne tikai aktīvi vāca, uzglabāja un pētīja, bet tas kļuva arī par svarīgu nacionālās kustības sastāvdaļu. 19. gs. beigās Eiropas valstīs dibināja virkni muzeju un organizēja grandiozas izstādes, apliecinot tautu kultūru senumu, bagātību, savdabību un krāšņumu. Dzimtībušanas atcelšana, izglītības kāpums arī latviešiem nesa atskārsmi par savu vēsturi, kultūru, valodu un tiesībām – tostarp apzināt, saglabāt un redzēt savas tautas garīgās un materiālās vērtības. 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde kļuva par lielāko latviešu tautas, tās vēstures, kultūras un aktuālo sasniegumu reprezentācijas pasākumu 19. gs. beigās. Tā kļuva par nozīmīgu robežšķirtni latviešu etnogrāfijas veidošanās vēsturē, Latvijas muzeju un to ekspozīciju attīstības ceļā.

Lai atzīmētu izstādes gadadienu un izvērtētu tās devumu latviešu vēstures apzināšanas procesā, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs veido izstādi un rīko starptautisku zinātnisku konferenci “Indivīds. Vēsture. Nācija. Latviešu etnogrāfiskajai izstādei – 120”.

PROGRAMMA

25. oktobris

9.30-10.00. Reģistrācija

10.00 LNVm direktora Dr.hist. Arņa Radiņa uzruna.

10.10-11.25. Iedvesmas avoti

Dr.hist. Olga Fišmane. Latviešu tautas kultūra Krievijas Etnogrāfiskajā muzejā: krājuma komplektešanas konteksts. 19. gs. beigās–20. gs. sākums. Krievijas Etnogrāfiskais muzejs. Ziemeļrietumu un Baltijas tautu etnogrāfijas nodaļas vadītāja.

Dr.cult. Nataļja Kalašņikova. Sagaidot Etnogrāfiskās izstādes Maskavā 150. gadadienu. Krievijas Etnogrāfiskais muzejs. Baltkrievijas, Ukrainas, Moldāvijas tautu etnogrāfijas nodaļas vadītāja, vadošā speciāliste.

Dr.hist. Kristīne Ante. Čehoslovāku etnogrāfiskā izstāde (Prāga, 1895) sava laikmeta politisko, sociālo un kultūras norišu kontekstā. Prāgas Kārļa universitāte. Filozofijas fakultātes Austrumeiropas studiju institūta docente.

11.25-12.00. Kafijas pauze

12.00-13.15. Laikmets

Dr.hist. Vita Zelče. Jaunlatvieši un nacionālā identitāte. Latvijas Universitāte. Sociālo zinātņu fakultātes profesore.

Dr.art. Ilona Audere. 19. gs. 80.-90. gadu kultūrvēsturiskās izstādes Rīgā, Jelgavā un kaimiņzemēs – stimuls 1896. gada latviešu etnogrāfiskās izstādes veidošanai. Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs. Mencendorfa nama vadītāja.

Dr.med. Maija Pozemkovska. Rūdolfa Virhova vizīte Rīgā. Rīgas Stradiņa universitāte. Medicīnas vēstures institūta docente.

13.15-14.30. Pusdienu pārtraukums (*turpinājums 8. lpp.*)

14.30-16.10. Gatavošanās

Mag.hist. Jānis Ciglis. Viskrievijas X Arheoloģijas kongresa izrakumi Turaidas Pūteļu kapulaukā. Latvijas Nacionālais vēstures muzejs. Arheoloģijas departamenta vadītājs.

Dr.philol.h.c. Māra Vīksna. Pirmais latviešu inteliģences saraksts. Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts. Latviešu folkloras krātuves pētniece, fondu glabātāja.

Mag. art. Andris Ērglis. Ceļš līdz latviešu folkloras izdevumiem (1867–1896). Memoriālo muzeju apvienība. Kr. Barona muzeja zinātniskais speciālists.

Mag.hist. Sanita Stinkule. Latviešu etnogrāfiskās izstādes iekārtošanai organizētās ekspedīcijas un to rezultāti. Latvijas Nacionālais vēstures muzejs. Etnogrāfijas nodaļas vadītāja.

- Cimdu izstādes “Kūlainis, pērstainis, delnainis...” atklāšana.

- LNVM kalendāra 2017. un 2018. gadam atvēršana.

26. oktobris

9.30-10.00. Reģistrācija

10.00-12.05. Iekārtošana

Mag.art. Inita Heinola. Apģērbs Latviešu etnogrāfiskajā izstādē. Latvijas Nacionālais vēstures muzejs. Etnogrāfijas nodaļas Apģērbu un tekstila kolekcijas galvenā glabātāja.

Dr.hist. Anete Karlsonē. Tautiskais tērps pirms un pēc Latviešu etnogrāfiskās izstādes. Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts. Etnoloģijas nodaļas vadošā pētniece.

Dr.art. Kristiāna Ābele. Templī pie šūpla. Jaunās nacionālās glezniecības pirmizrāde Latviešu etnogrāfiskās izstādes Dailes nodaļā. Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūta vadošā pētniece.

Mag.hist. Maija Ārena. Jaņa Rozentāla ieguldījums Latviešu etnogrāfiskās izstādes tapšanā. Memoriālo muzeju apvienība. Jaņa Rozentāla un Rūdolfa Blaumaņa muzejs. Izglītojošā darba un darba ar apmeklētājiem vadītāja.

Mag.art. Anita Meinarte. Vēsturisko personu un laikabiedru portreti 1896. gada Latviešu etnogrāfiskajā izstādē. Latvijas Nacionālais vēstures muzejs. Direktora vietniece krājuma darbā.

12.05-13.00. Pusdienu pārtraukums

13.00-14.15. Pieredze

Dr.hist. Tālis Pumpuriņš. Mārietes un Mārča Meņģeļu no Āraišiem fotoportretu likteņi latviešu etnogrāfiskajā literatūrā. Cēsu Vēstures un mākslas muzeja vēsturnieks.

M.A. Imants Cīrulis. Latviešu etnogrāfiskās izstādes vērtējumi sabiedrībā. Latvijas Nacionālais vēstures muzejs. Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas pētnieks.

Dr.hist. Iriša Priedīte. Pirmās etnogrāfiskās izstādes pieredze – nozīmīga ierosme etnogrāfiskās ekspozīcijas izveidē Zemgales izstādē (1937. g.). Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs. Etnogrāfijas nodaļas vadītāja pienākumu izpildītāja.

- LNVM izstādes “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde” atklāšana.

- LNVM un izdevniecības “Neputns” grāmatas “1896. Latviešu etnogrāfiskā izstāde” atvēršana.

- 1896. gada Latviešu etnogrāfiskās izstādes laikā demonstrēto teatralizēto uzvedumu “Uzvedumi iz Latviešu tautas dzīves. Kāzu ierašas.” rekonstrukcija. Etnogrāfiskais ansamblis “Suitu sievas”, folkloras kopa “Suitu vīri” un Jūrkalnes tautas nama etnogrāfiskais ansamblis “Maģie suiti”.

Attēlos – 1896. gada Latviešu etnogrāfiskajā izstādē eksponētie priekšmeti: (augšā) modernas un turīgas latviešu saimnieces lietotie priekšmeti – izšūts divielis, gludeklis, galvas rota – aubīte, galda salvetes un smaržu pudelīte; (lejā) III Vispārējo latviešu Dziesmu svētku godalga – karoga lenta, Dziesmu svētku nozīmes, nošu krājumi un diriģentu lietotie takts zižļi. LNVM krājums. Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.

Bezmaksas apmeklējums

29. oktobrī LNVM pamatekspozīcijas un izstāžu zāles Brīvības bulvārī 32, Rīgā, no plkst. 10.00 līdz plkst. 17.00 apmeklējamas bez maksas.

LNVM nodaļas Tautas frontes muzejs apmeklējums Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā, ir bez maksas katru darbadienu, slēgts svētdien un pirmdien.

Atklās izstādi – versiju par latviešiem

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs 26. oktobrī atvērs izstādi “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde”. Tai ir trīs galvenie mērķi: iepazīstināt ar Latviešu etnogrāfiskās izstādes neparasto vērienu un tās galvenajiem satura akcentiem, kas atstājuši nozīmīgus nospiedumus Latvijas kultūras vēsturē; caur etnogrāfiskās izstādes prizmu rādīt 19. gs. nogales latviešu sabiedrības panorāmu – izstādes rīkotāji tolaik tiecās ne tikai rādīt latviešu etnogrāfiju un vēsturi, bet arī apliecināt latviešu sabiedrības sasniegumus, latviešu nacionālās kultūras tapšanu, biedrību rosību, saimnieciskās pārmaiņas. Ideja parādīt arī “jaunlaiku latvieti” apliecināja to, cik nozīmīga pašiem latviešiem tolaik bija latviešu nācijas un nacionālās kultūras tapšana; daudzas no 1896. gada izstādē atspoguļotajām vērtībām – tradicionālās kultūras mantojums, latviešu mākslas, mūzikas un literatūras sasniegumi 19. gs., Dziesmu svētku tradīcija un citas – atspoguļo arī Latvijas sabiedrībai mūsdienās nozīmīgas vērtības, kurām 20. un 21. gs. klāt nākušas citas. Tādēļ LNVM izstādes veidotāji – Etnogrāfijas nodaļas vadītāja Mg.hist.Sanita Stinkule un Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku nodaļas vadītājs Dr.hist. Toms Ķikuts – izstādē izvirza savu versiju arī par mūsdienu latvieti.

Sadarbībā ar apgādu “Neputns” izdos arī grāmatu, kuras pamatā būs 1896. gada Latviešu etnogrāfiskās izstādes katalogs “Katalogs Latviešu etnogrāfiskai izstādei pa X arheoloģiskā kongresa laiku Rīgā, 1896. g.” (Sastādījis V. Plutte. Rīgā, 1896. g. 111 lpp.), ko papildinās zinātniski pētījumi un 1896. gada izstādē eksponēto priekšmetu fotogrāfijas no LNVM krājuma. Valsts Kultūrkapitāla fonds šo publikāciju atbalstījis ar piešķirumu 3460 EUR apmērā.

Attēlā: Sakta. 1829. g. Kuldīgas apriņķis. Aizmugurē iegravēts “Tai godīgai Slukķu saimniecei Annai. Laid ir turpmāk bērniņus pie Jēzus nākt! Tādiem pieder tā Dieva valstība. Loise Behr. 1829”. Sudrabs, stikls. Garums 19,6 cm. LNVM krājums. Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.

Atklās cimdu izstādi un kalendāru

25. oktobrī LNVM izstāžu zālē Brīvības bulvārī 32, Rīgā, atklās cimdu izstādi “Kūlainis, pērstainis, delnainis...”, kurā būs apskatāmi unikāli adītie cimdi no muzeja krājuma, kas datējami ar 19. gs. pirmo pusi un vidu. Tās pamatu veidos ceļojošā izstāde – stends – un oriģinālie krājuma priekšmeti vitrīnās.

Muzeja Apģērbu un tekstila kolekcijas veidošana aizsākās 1869. gadā, kad tika dibināts Rīgas Latviešu biedrības Latviešu jeb Etnogrāfiskais muzejs (tagad Latvijas Nacionālais vēstures muzejs). Kolekcijai nozīmīgs bija lēmums vienlaicīgi ar X Arheoloģijas kongresu Rīgā 1896. gadā sarīkot pirmo Latviešu etnogrāfisko izstādi. Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisija 1894.–1895. gadā sarīkoja 11 ekspedīcijas uz dažādiem Latvijas novadiem, kuru laikā ne tikai vāca lietas, bet arī fotografēja un zīmēja iedzīvotāju raksturīgos tipus, tradicionālo apģērbu, ēkas. Tika iegūti vairāki no kolekcijas senākajiem cimdiem, kas, pēc bijušo īpašnieku sniegtajām ziņām, darināti 18. gs. otrajā pusē un 19. gs. sākumā. Izstāde sniegs vienreizēju iespēju redzēt priekšmetus, kas cimdu adītājiem līdz šim pazīstami tikai no dažādu laiku publikācijām.

Savukārt ar fotoattēlu starpniecību varēs plašāk iepazīt adīto cimdu kolekciju, kas glabājas LNVM krājumā, kā arī iepazīties ar cimdu adīšanas tradīciju Latvijā 19.–20. gs. Fotogrāfijas no 20. gs. 20.–30. gadu Pieminekļu valdes ekspedīcijām atspoguļos vilnas apstrādes procesu līdz pat gala rezultātam – gatavam cimdām.

Atklājot izstādi, tiks atvērts arī LNVM jaunais kalendārs 2017.–2018. gadam. *Attēlā: lina cimdi, pirkstaiņi no LNVM krājuma. Valkas apriņķa Trikātas pagasts. Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.*

UNESCO nedēļa Latvijā

Pirms 25 gadiem, 1991. gada 14. oktobrī, atjaunotā Latvijas valsts tika uzņemta Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijā (UNESCO). Atzīmējot šo ievērojamo notikumu, no 10. līdz 16. oktobrim jau sesto reizi Latvijā noritēs UNESCO nedēļa.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājumā glabājas vairākas vēsturiski dokumentārās liecības, kuras iekļautas UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā un starptautiskajā reģistrā.

UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļauta nominācija **“Tradicionālo prasmju un dzīvesveida dokumentēšana Pieminekļu valdes 1924.–1931. gada ekspedīciju fotonegatīvos”**. Pieminekļu valdes 1924.–1931. gada etnogrāfisko ekspedīciju laikā uzņemti 802 fotonegatīvi. Tā ir vienīgā autentiskā fotonegatīvu kolekcija, kas atspoguļo

mērķtiecīgi un objektīvi veidotu vizuālu liecību dokumentāciju par latviešu tradicionālo dzīvesveidu 20. gadsimta sākumā, īpaši fiksējot valstij vēsturiski izšķirošu laiku Agrārās reformas realizācijas periodā.

UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” starptautiskajā reģistrā iekļauta Igaunijas, Latvijas un Lietuvas kopīgi sagatavotā nominācija **“Baltijas ceļš – cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības”**.

Baltijas ceļš bija vairāk nekā divu miljonu cilvēku dzīvā ķēde

1989. gada 23. augustā no Tompea pils pakājes Tallinā līdz Ģedimina torņa pakājei Viļņā, pa ceļam šķērsojot Rīgu un Daugavas upi. Tā vēstīja par Baltijas valstu vienotību pret okupāciju, totalitārisms un agresiju.

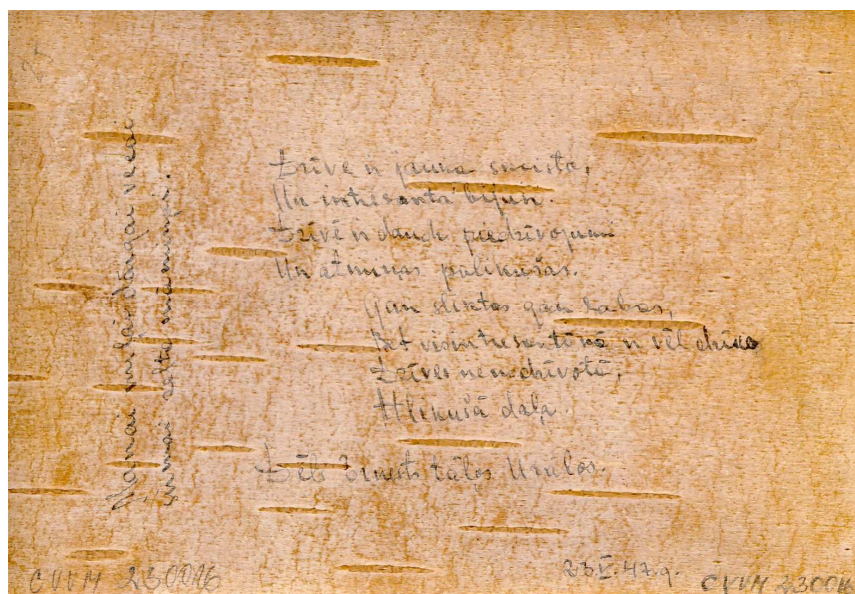
UNESCO “Pasaules mantojuma” nacionālajā sarakstā iekļautas **Sibīrijas vēstules uz bērza tāss”**.

Vēstules laikā no 1941. līdz 1956. gadam tuviniekiem sūtījuši represētie Latvijas un Lietuvas iedzīvotāji no ieslodzījuma nometnēm vai nometinājuma vietām. Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājumā glabājas divas no šīm vēstulēm, kuras 1947. un 1948. gadā no labošanas darbu

nometnes KPFSR Molotovas (Permas) apgabalā mātei uz Rīgu sūtījis Ernests Adrians Albinors Ķirķis (1913 – 1985). Skolēniem un interesentiem paredzētie pasākumi muzejā saistībā ar UNESCO gadadienu notiks no 11. līdz 15. oktobrim (skat. 5. un 6. lpp.)

Attēlā: (augšā) Mazuļa šūpošana Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagasta Vasaranu sadzē. 1926. gada 7. jūlijs. Fotografēja Andrejs Punka. LNVM krājums;

(lejā) apsveikums Vasarsvētkos no Ernesta Ķirķa mātei Marijai Meijerei Rīgā, rakstīts uz bērza tāss Molotovas apgabala “Širokļag” labošanas darbu nometnē KPFSR. 1947. gada 23. maijs. LNVM krājums. Fotografis Roberts Kaniņš, LNVM.

Ģimenēm ar bērniem – divas izglītojoši pasākumi mēnesī

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs turpina rīkot nodarbības ģimenēm ar bērniem, aicinot laiku pavadīt kultūrvēsturiskā vidē un izzinot kultūras vērtības. Līdz gada beigām sestdienās notiks trīs tematiskās nodarbības: 8. oktobrī – “Senā skola”; 12. novembrī – “Mana Latvija”; 10. decembrī – “Ziemas saulgriežus gaidot”.

Programmas “Ceļojums laikā ar Čipu un Capu” nodarbības 5-8 gadu veciem bērniem svētdienās vēl šajā gadā notiks 30. oktobrī un 27. novembrī.

Par ģimeni šo nodarbību kontekstā muzejs uzskata pirmsskolas un jaunāko klašu bērnus, kurus pavada pieaugušie (vecāki, radnieki, draugi). Maksa par līdzdalību pasākumā 4 EUR neatkarīgi no ģimenes locekļu skaita.

Mūzizglītības programma oktobrī – decembrī

Reizi mēnesī muzejs rīko pasākumu pieaugušajiem vēstures interesentiem, piedāvājot LNVM speciālistu vadībā padziļināti iepazīt muzeja krājuma bagātības, pamatekspozīciju un izstādes. Līdz gada beigām plānotas vēl trīs šādas norises:

- 15. oktobrī plkst. 12.00 tikšanās ar LNVM Vēstures departamenta galveno krājuma glabātāju Mg.hist. Gunitu Baumani;

- 19. novembrī plkst. 12.00 tikšanās ar izstādes “Versija: latvieši – 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde” autoriem LNVM Etnogrāfijas nodaļas vadītāju Mg.hist. Sanitu Stinkuli un Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku nodaļas vadītāju Dr.hist. Tomu Ķikutu;

- 17. decembrī plkst. 12.00 tikšanās ar izstādes “Kūlainis, pērstainis, delnainis...” autori – LNVM Etnogrāfijas nodaļas galveno krājuma glabātāju Mg.hist. Initu Heinolu.

Jauni amati un pienākumi

Muzeja ilggadējo Etnogrāfijas nodaļas vadītāju Ilzi Ziņģīti šāgada vasarā nodaļas vadībā nomainīja Mg.hist. Sanita Stinkule, kura pirms tam bija galvenā etnogrāfijas krājuma glabātāja. Par atbildību,

ko uzņēmusies, Sanita izsakās šādi: “Jebkurš vadītāja amats saistīts ar papildus pienākumiem, lielāku stresu, kā arī ar atbildību pret kolēģiem un vadības priekšā. Tomēr tā ir arī iespēja izmēģināt savu varēšanu, izturību, uzdrošināšanās pieņemt dzīves sniegtu izaicinājumu. Cik vien sevi atceros, man ir patikusi vēsture, specializācija etnogrāfijā vairāk bijusi apstākļu sakritība vai nejaušība, bet vienu gan zinu – darīt darbu, kas interesē, aizrauj, nebeidz pārsteigt un vēl saņemt par to algu – tā ir milzīga laime. Manuprāt, dzīve ir pārāk īsa, lai piespiestu sevi darīt to, kas nepatīk, pat ja tas ir labi apmaksāts darbs – tas nedod ne gandarījumu, ne rezultātus. Jauna vadītāja uzdevums ir saudzīgi izturēties pret jau iesākto, paveikto, to pilnveidot un attīstīt, nevis graut. Veidot savā kolektīvā pozitīvu un radošu gaisotni, kurā rastos jaunas idejas, vīzijas, ieceres jauniem projektiem. Īstenot ne tikai savas idejas, bet ļaut izpausties, attīstīties un pilnveidoties ikvienam.”

Par LNVM Uzskaites nodaļas vadītāju septembrī kļuva Mg.hist. Līga Palma, kura nodaļā iepriekš strādājusi neilgu laiku un priecājas par iespēju pierādīt savu varēšanu. Līga atzīst, ka

“paaugstinājums amatā nes līdzīgi jaunus un nezināmus pienākumus. Tomēr tas darbu padara tikai interesantāku – būs iespēja apgūt jaunas iemaņas un papildināt jau iegūtās zināšanas. Varbūt pat izdosies modernizēt atsevišķas darba metodes, bet to, protams, rādīs laiks. Viens no pirmajiem uzdevumiem, kam plānoju ķerties klāt pēc tam, kad būšu apguvusi nodaļas vadītāja darba pienākumus, ir Uzskaites nodaļas krājums un tā strukturizēšana, tā, lai muzeja darbības dokumentēšanas krājums, kurā apkopota informācija un liecības par muzeja vēsturi būtu pārskatāms un viegli pieejams visiem interesentiem. Uzskaites nodaļā gadu desmitu gaitā uzkrājies liels informācijas apjoms par muzeja darbību, tagad to nepieciešams sistematizēt un padarīt vieglāk pārskatāmu.” *Foto no personīgajiem arhīviem.*

“Dauderos” turpinās remonts

Daļa LNVM “Dauderu” nodaļas ekspozīcijas pašlaik slēgta remontdarbu dēļ. Nama vēsturiskajā viesistabā tiek mainīta un restaurēta grīda. Turpmāk šajā zālē paredzēts iekārtot jaunas maināmās izstādes. Savukārt latviešu kultūras mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa vērtīgākā un skaistākā kolekcijas daļa – saktas, apbalvojumi un medaļas – muzeja apmeklētājiem joprojām ir pieejama. *Fotografēja Olga Miheloviča, LNVM.*

Izsludinās zinātnisko darbu konkursu

Latviešu kultūras mecenāts un kolekcionārs Gaidis Graudiņš jau agrāk ir piešķīris Latvijas Nacionālajam vēstures muzejam līdzekļus skolēnu, studentu un jauno pētnieku zināšanu par Latvijas vēsturi un tās pētniecību sekmēšanai. 2015. gadā sekmīgi tika realizēts skolēnu pētniecisko darbu konkurss “Sasniegumi saimniecībā, sabiedrībā, zinātnē, kultūrā un sportā manā novadā/pilsētā Latvijas Republikas laikā (1918.-1940.)”.

Šogad tiks rīkots studentu un jauno pētnieku zinātnisko darbu konkurss ““Dauderu” namam - 120”. Konkursa trīs labāko darbu autori saņems autoratlīdzības (fonds – 2000 EUR) un iespēju piedalīties un prezentēt savus pētījumus konferencē ar tādu pašu nosaukumu, kas 2017. gada septembrī notiks LNVM “Dauderu” nodaļā.

Attēlā: “Dauderi” rudenī. Fotografēja Olga Miheloviča, LNVM.

Konference “Ceļā uz latviešu tautu” raisa plašu interesi

14. un 15. septembrī LNVM konferenču zālē Brīvības bulvārī 32, Rīgā, notika starptautiska zinātniska konference, kas bija veltīta latviešu tautas veidošanās vēstures problemātikai. Konferencē piedalījās 19 referenti, to vidū viesi no Lietuvas, Igaunijas un Krievijas. Ar referātiem uzstājās vairāku zinātņu nozaru speciālisti – vēsturnieki, sociālo zinātņu pārstāvji, valodnieki, muzikologi, arheologi un reliģijas pētnieki. Priekšlasījumu tēmu loks bija plašs. Tas aptvēra teorētiskos jautājumus, politiskās, saimnieciskās un kultūras dzīves norises, reliģiju, valodu un vairākus citus aspektus un apstākļus, kuriem ir bijusi nozīme latviešu tautas veidošanās vēstures gaitā. Konferenci apmeklēja ap 300 dalībnieku, to vidū vēstures speciālisti, skolotāji, muzeju darbinieki un daudzi citi interesenti. Ar šo konferenci noslēdzās publisko pasākumu kopums, kas aizsākās pagājušā gada 28. oktobrī ar izstādes “Ceļā uz latviešu tautu” atklāšanu. Šogad 18. septembrī, tiekoties ar izstādes veidotājiem, to bija iespējams aplūkot pēdējo reizi. Līdz gada beigām muzejs plāno izdot populārzinātnisku grāmatu, kurā būs izklāstītas izstādē atspoguļotās tēmas. Savukārt konferencē paustos viedokļus un izskanējušās pārdomas iecerēts apkopot kārtējā LNVM izdevumā. *Foto: LNVM.*

Tradicionālā rudens Informatīvā diena skolotājiem

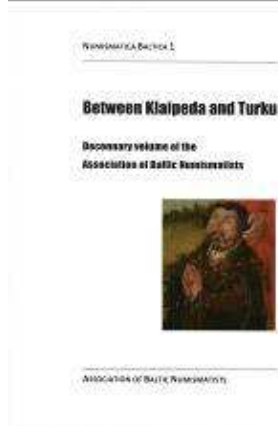

8. septembrī Latvijas Nacionālais vēstures muzejs rīkoja informatīvo dienu skolotājiem, lai pateiktos par sadarbību 2015./16. mācību gadā un ieskicētu jaunās sezonas aktualitātes. Ar Muzejpedagoģijas un izstāžu departamenta speciālistu sagatavoto piedāvājumu izglītības jomā skolēniem un skolotājiem iepazīstināja departamenta vadītāja Mg.hist. Astrīda Burbicka, uzsverot, ka pilnībā iekārtotā Latvijas vēstures ekspozīcija

LNVM pagaidu telpās Brīvības bulvārī 32 un plašais izglītojošo nodarbību klāsts ļauj muzeja apmeklējumu veiksmīgi iekļaut vēstures apguves procesā. Turklāt skolotāju profesionālās pilnveides nolūkā tos aicinās uz muzeja rīkotām konferencēm un semināriem. Ar jauno muzejpedagoģisko nodarbību “Kā dzīvoja pirms 100 gadiem: fotogrāfijas stāsta” iepazīstināja muzejpedagoģe Ieva Ozola. Nodarbība tiek plānota kā interaktīva spēle grupās, kuras laikā skolu audzēkņi ar gandrīz pirms 100 gadiem uzņemtu fotogrāfiju un ekspozīcijā redzamo priekšmetu starpniecību iepazīst darbus, kas tika darīti gada garumā, audzējot labību un linus, kopjot lopus, zvejojot un darot dažādus mājas darbus. Par izstādi “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde”, kura būs apskatāma no 27. oktobra, stāstīja LNVM Etnogrāfijas nodaļas vadītāja Mg.hist. Sanita Stinkule. Noslēgumā skolotāji iepazīnās ar izstādi “Vikingu un zviedru laiki Latvijā” muzejpedagoģes Ilzes Miķelsones vadībā. *Attēlā: ieskaits Informatīvās dienas skolotājiem norisēs. Foto: LNVM.*

Muzeja numismāti Tallinā

No 19. līdz 21. augustam Tallinā notika 11. ikgadējā Baltijas Numismātu asociācijas biedru tikšanās, kurā ar ziņojumiem uzstājās arī LNVM Numismātikas nodaļas speciālisti Laima Grīnberga, Mārtiņš Vāveris un Anda Ozoliņa. Asociācija dibināta Rīgā 2005. gadā un apvieno arheologus un vēsturniekus no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Somijas un Baltkrievijas, kuri profesionāli nodarbojas ar numismātikas problēmu pētniecību. Regulārās biedru tikšanās, kas ik gadu notiek kādā no dalībvalstīm, no domu apmaiņas par aktuālajiem jautājumiem pamazām izvērtušās par nelielām reģionālām zinātniskām konferencēm, kurās dalībnieki iepazīstina ar jaunākajiem atradumiem un pētniecības rezultātiem. 2016. gadā ar Somijas Numismātu biedrības un Igaunijas Kultūrkapitāla fonda atbalstu publicēts pirmais BNA rakstu krājums (lejupielādējams

https://www.academia.edu/28529187/Between_Klaipeda_and_Turku_contents.pdf), veltīts asociācijas pirmajiem desmit darbības gadiem. Tajā lasāmi arī LNVM numismātu Kristīnes Ducmanes un Mārtiņa Vāvera raksti.

Lietuvā izdod kataloga “Kurši” otro daļu

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs 1996. gadā aizsāka izstāžu ciklu “Latviešu saknes”, rādot Latvijas sentautu – kuršu, lībiešu, latgaļu, zemgaļu un sēļu vēsturi. Sadarbībā ar Lietuvas Nacionālo muzeju tapa izstādes par zemgaļu un sēļu arheoloģisko mantojumu. 2008. gadā Latvijas Nacionālais

vēstures muzejs un Lietuvas Nacionālais muzejs realizēja kopīgu izstādi “Kurši”, izstādot savas arheoloģiskās kolekcijas Rīgā un Viļņā.

2009. gadā Viļņā tika izdota izstādes kataloga 1. daļa “Kuršiai. Genties kultūra laidosenos duomenimis” (“Kurši. Sentautas kultūra: apbedīšanas tradīcijas”), kurā aplūkotas kuršu 3.-16. gs. materiālās liecības saistībā ar apbedījumu rituālajām tradīcijām.

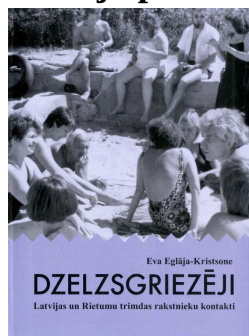
Šogad Viļņā izdota izstādes kataloga 2. daļa “Kuršiai. Genties kultūra: papuošalai ir nešiosena” (“Kurši. Sentautas kultūra: rotas un apģērbs”). Kataloga autori ir Eglė Gričiuvienė, Gytis Grižas, Elvyra Pečeliūnaitė-Bazienė, kā arī LNVM arheologi Jānis Ciglis un Zane Buža.

Izdevumā aplūkoti kuršu teritorijai raksturīgo arheoloģisko rotas lietu veidi un to attīstība no 2.-17. gadsimtam. Vienkopus skatīts materiāls no

87 atradumu vietām. Plašāk aplūkoti kuršu arheoloģiskie kompleksi un atradumu vietas Lietuvā ir Palanga, Genčai I, Girkaliai, Lazdininkai, Pryšmančiai, Latvijā – Raņķu Kapenieki, Dundagas Laukmuīža, Jūrkalnes Darvdedži, Bunka, Alsungas Kalniņi.

Daudzveidīgais senlietu klāsts sniedz apkopojošu ieskatu seno kuršu kolorītajā materiālajā kultūrā, ļauj novērtēt sentautu raksturojošās īpatnības Lietuvā un Latvijā. Bronzas kaklariņķi, saktas, rotadatas, kaklarotas, piekari, gredzeni, aproces, jostas un to detaļas – katalogā aprakstīti izstādē eksponētie priekšmeti, kopā 1600 vienības, kā arī sniegts ieskats katras priekšmetu kategorijas tipoloģijā un hronoloģijā. Atsevišķa nodaļa veltīta Lietuvā arheoloģiski atrastajām 8.-12. gs. kuršu tekstilijām. Izdevuma teksts lasāms lietuviešu un angļu valodā. Nākamgad Viļņā paredzēts izdot kataloga “Kurši” 3. daļu, kurā ietvertas senajās dzīvesvietās un depoziņos iegūtās liecības par kuršiem.

Lekcija par LPSR un trimdas kultūras sakariem

29. septembrī Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļā “Tautas frontes muzejs” notika literatūrzinātnieces Evas Eglājas-Kristones publiskā lekcija „Kultūras sakari abpus dzelzs priekškara: radošās inteliģences vieta un loma”. Eva Eglāja-Kristone ir LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta pētniece. Ar trimdas un Latvijas literātu sakaru izpēti dzelzs priekškara periodā nodarbojas kopš 90. gadu vidus. 2007. gadā aizstāvējusi doktora darbu “Padomju Latvijas un trimdas literātu saskarsme dzelzs priekškara laikmetā (20. gs. 50.–80. gadi)”. Par 2014. gadā iznākušo monogrāfiju „Dzelzsgriezēji” saņēmusi Gada balvu literatūrā.

Muzeja pārstāvji vērienīgā arheologu kongresā Viļņā

31. augustā – 4. septembrī Viļņā Eiropas Arheologu Asociācijas 22. kongresā pulcējās ap 1500 arheologu no Eiropas un ārpus tās. To apmeklēja kupls latviešu arheologu pulks, to vidū arī vairāki LNVM Arheoloģijas departamenta speciālisti. Lieliski organizētajā pasākumā vairāk nekā desmit telpās vienlaikus arheologi prezentēja visdažādākā spektra tēmas no vissenākās vēstures līdz jaunākajiem laikiem.

LNVM arheologs Dr.hist. Artūrs Tomsons bija iesaistīts divu sesiju – par seno metalurģiju un par eksperimentālo arheoloģiju – organizēšanā. Pirmajā sesijā “Tradīcijas, inovācijas un sadarbības tīkli – metālapstrāde Baltijas jūras krastos no bronzas laikmeta līdz viduslaikiem” aplūkoto tēmu loks un hronoloģija bija ļoti plaši, ar ziņojumiem piedalījās

14 dalībnieki no 10 valstīm un tie aptvēra gan specializētu senlietu izgatavošanas tehnisko risinājumu analīzi, gan plašākus pārskatus par zināšanu un prasmju pārnesi plašākā hronoloģiskā un teritoriālā perspektīvā.

Savukārt eksperimentālajai arheoloģijai veltītajā sesijā “Eksperimentālā arheoloģija: tehnikas un tehnoloģijas” piedalījās zinātnieki no 9 valstīm (Lietuvas, Spānijas, Bulgārijas, Rumānijas, Polijas, Francijas, Lielbritānijas, Beļģijas un Latvijas) un aplūkotās tēmas skāra gan dažādu aizvēsturisko artefaktu izgatavošanas tehnoloģisko risinājumu izziņas un iespējamā lietojuma noskaidrošanas iespējas, izmantojot eksperimenta metodi, gan jautājumus, kas skar dažādu arheotehniku apguvi un izmantošanu augstākajā izglītībā, muzejpedagoģijā un tūrismā.

Ar stenda referātu “Archival Archaeology: experience of mapping and survey in SW Courland” (“Arhīvu arheoloģija: Dienvidkurzemes kartēšanas un apzināšanas pieredze”) kongresā piedalījās LNVM arheologi Dr.hist. Ingrīda Līga Virse un Mg.hist. Ritvars Ritums. Referātā tika atspoguļota arheoloģisko pieminekļu apzināšanas pieredze DR Kurzēmē 2012.-2016. gadā. Stenda referāts tika prezentēts sesijā “Putekļainie” arhīvi un arheoloģija: veca informācija – jaunas perspektīvas!”. Ar referātu uzstājās arī LNVM jaunā arheoloģe Mg.hist. Alise Šulte. Muzeja pārstāvji kongresa laikā noklausījās referātus sesijās, kas veltītas rietumbaltu arheoloģijai, lauku apmetņu un pilskalnu pētniecībai, arhivālajai arheoloģijai, ugunsapbedījumu izpētei, agro pilsētu izveides problemātikai, eksperimentālajai arheoloģijai, kā arī metāldetektoru pielietojumam arheoloģiskajos pētījumos u.c.

Attēlā: kongresa atklāšana. Fotografēja Alise Šulte, LNVM.

Papildina prasmes un kompetenci

Septembrī LNVM Arheoloģijas departamenta galvenais glabātājs Dr.hist. Artūrs Tomsons apmeklēja Spānijai piederošajā Vidusjūrā esošajā Menorkas salā esošā Saniseras Arheoloģijas Institūta piedāvāto apmācību kursu “Total Station and GIS in archaeology” (“Totālā stacija un GIS (Global Information System) arheoloģijā”). Divu nedēļu laikā starptautiskās komandas dalībnieki apguva dažādu arheoloģisku struktūru un atradumu fiksāciju dabā saskaņā ar jaunāko zinātnisko metodiku un, izmantojot moderno tehnoloģiju iespējas, arī iegūto datu pēcstrādē, strādāja ar datubāzēm un iegūtos datus atveidoja arī digitālā formā, veidojot izpētīto teritoriju kartes, plānus un 3D vizualizācijas. Pieredzes uzkrāšana un apmaiņa ar nozares kolēģiem no visas

pasaules un reģiona bagātīgā arheoloģiskā mantojuma iepazīšana lieti noderēs arī tālākajā muzeja darbā. *Foto no A.Tomsona personīgā arhīva.*

Apmeklē Latvijas Nacionālās bibliotēkas izstādi

Turpinot iepazīties ar pašmāju un ārzemju kolēģu pieredzi izstāžu veidošanā, LNVM speciālisti (attēlā), kas strādā pie LNVM jaunās pamatekspozīcijas izstrādes, 20. septembrī devās pieredzes apmaiņas vizītē uz Latvijas Nacionālo bibliotēku, kur aplūkoja augusta beigās atklāto LNB pastāvīgo ekspozīciju “Grāmata Latvijā”. Ekspozīcijas projekta vadītāja Inga Surgunte un galvenais kurators Dr.hist. Gustavs Strenga sniedza padziļinātu ieskatu idejiskā koncepta attīstības gaitā, dalījās iekārtošanas un koordinācijas pieredzē, kā arī atbildēja uz jautājumiem par ekspozīcijas praktiskajiem un pedagoģiskajiem aspektiem.

Par būtisku muzeja darbinieki atzina LNB izvēlēto idejisko un komunikatīvo stratēģiju, kas kalpojusi par ceļvedi visā ekspozīcijas sagatavošanas gaitā. Tās pamatā bijis princips, ka visiem ekspozīcijas līmeņiem jābalstās uz iepriekš rūpīgi izsvērtu redzējumu par to, kādu vēstījumu autori vēlas nodot apmeklētājam. Šo redzējumu ekspozīcijas autori skaidri definējuši jau sākumā, konsultējoties ar prāvu skaitu dažādu zinātnes jomu speciālistu. Tam ticis pakārtots jautājums par to, kādā formā un ar kādiem informatīviem un dizaina līdzekļiem vēstījums parādāms. Un tikai trešajā vietā ierindots jautājums, kurus eksponātus vēstījuma atspoguļošanai izstādīt. Konsekventi ievērojot šo secību un vienlaikus pieturoties pie zinātniskas izpētes standartiem, ekspozīcija ir spējusi izlauzties no Latvijas grāmatniecības vēstures ierastā hronoloģiskā dalījuma vai dalījuma pēc valodu principa. Par inovatīvu uzskatītā pieeja mudina ieraudzīt kultūrvēsturiskas kopsakarības, atpazīt grāmatniecības vēstures fenomenu cēloņus un sekas. “Grāmata Latvijā” var kalpot kā lietderīga ierosme arī citu mūsdienīgu izstāžu konceptu izstrādē un to īstenošanā. Foto: LNVM.

Rudens ekskursija Igaunijā

11.-12. septembrī muzeja arodbiedrība bija noorganizējusi ekskursiju uz Igauniju (uz *Setomaa* un *Peipsimaa*). Divās atvasaras dienās bija izdevība ielūkoties savdabīgo setu vēsturē, kultūrā, tradīcijās – vietējo gidu un tradīciju zinātāju pavadībā setu mājas tika iepazītas no iekšpuses un ārpusē, izziņātas tautastērpu valkāšanas tradīcijas. Etnogrāfijas nodaļas vadītāja Sanita Stinkule tika ieģērbta setu sievietes tautastērpā (attēlā).

Setu *leeloo* dziedātājas priecēja ar savām dziesmām, muzejnieki nobaudīja arī setu tradicionālos ēdienus. Nākamajā dienā, braucot cauri mazajiem vecticībnieku ciemiem Peipusa ezera krastā, tika iepazīts vecticībnieku dzīvesveids. Apmeklēts lūgšanu nams Varnjā, kur vietējā reliģijas zinātāja iepazīstināja ar vecticībnieku dzīvi un reliģiju, gan

iegūta informācija par īpatnējām sīpolu audzēšanas tradīcijām Kolkjā.

Fotografēja Ritvars Ritums un Iveta Priede, LNVM.

Sumina muzeja direktoru jubilejā

LNVM darbinieki sagādāja pārsteigumu muzeja direktoram Arnim Radiņam, pēc atgriešanās no atvaļinājuma sveicot gaviļnieku 65 gadu jubilejā. Uzrunā jubilāram un klātesošajiem direktora vietniece zinātniskajā darbā Irina Zeibārte atklāja, ka atzīmēšanas vērti ir arī citi viņa biogrāfijas fakti – 1981. gadā Arnis Radiņš sācis strādāt toreizējā Latvijas PSR Vēstures muzejā, tātad viņa darba stāžs šajā darbavietā ir 35 gadi. Savukārt kopš 2001. gada, kad Radiņš kļuva par LNVM direktoru, pagājuši veseli 15 gadi. Improvizētā gaisotnē muzejnieki Arnim Radiņam vēlēja veselību un izturību, vadot muzeju fundamentālu pārmaiņu laikā. *Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.*

Mecenāts Gaidis Graudiņš medijos

Pēc 200 000 EUR lielā ziedojuma Latvijas Nacionālajam vēstures muzejam šāgada augustā, mecenāts un kolekcionārs Gaidis Graudiņš raisīja daudzu Latvijas mediju interesi.

Plašākās intervijas:

LTV1 "Panorāma" 30. augustā <http://inx.lv/12x> un

8. septembrī <http://inx.lv/12v>

LNT "Ziņas" 1. septembrī <http://inx.lv/12P>

"Kas Jauns Avīze" 9. septembrī

Latvijas Radio 1, raidījums "21. gadsimta latvietis"

18. septembrī <http://inx.lv/12a>

TV3 "Ziņas" 18. septembrī <http://inx.lv/12Y>

Attēlā: Gaidi Graudiņu intervē izdevniecības "Rīgas Viļņi" žurnālists Edvīns Rakickis. Fotografēja Olga Miheloviča, LNVM.

"Dauderos" filmē populāra seriāla noslēgumu

16. septembrī kanāla TV3 skatītāji vēroja seriāla "Viņas melo labāk" pēdējo šīs sezonas sēriju. Tās dramatiskais noslēgums vasaras izskaņā tika filmēts "Dauderos". Galvenajās lomās šajā epizodē bija aktieri Normunds Laizāns un Gints Andžāns, aktrises Ērika Eglīja un Karīna Tatarinova.

<http://inx.lv/12l>

Video no seriāla, kurā redzami "Dauderi":

<http://inx.lv/12S> Foto: ekrānuzņēmums.

Igaunijas Nacionālā muzeja atklāšana Tartu

29. septembrī LNVM direktors Arnis Radiņš, Restaurācijas departamenta vadītāja Sarmīte Gaismiņa un Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas vadītājs Toms Ķikuts piedalījās jaunā Igaunijas Nacionālā muzeja ēkas un ekspozīcijas atklāšanas ceremonijā.

Šā gada jūnijā LNVM darbinieku apmeklētā ēka pārtapusi jaudīgā ekspozīcijā, kuras galvenie raksturlielumi ir

vērienīgums, telpas plašums, moderna dizaina dominānce, konsekventa atteikšanās

no tradicionāliem kolekciju demonstrēšanas risinājumiem un citādu, atšķirīgu pieeju meklējumi.

Ne mazāk vērienīgs bija ēkas atklāšanas pasākums ar vairāk nekā 2000 viesiem un četras stundas ilgu laikmetīgu

teatralizētu uzvedumu par Igaunijas vēstures pagrieziena

punktiem. Jaunā ēka neapšaubāmi kļūs par vienu no Igaunijas simboliem, kultūras dzīves centriem.

Attēlos: Igaunijas Nacionālā muzeja ēka un tās ekspozīcija atklāšanas laikā. Publicitātes un Toma Ķikuta fotogrāfijas.

piedāvājumi

Ceļojošās izstādes skolām, bibliotēkām, sabiedriskām iestādēm

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs skolām, bibliotēkām, sabiedriskām iestādēm piedāvā šādas ceļojošās izstādes:

1. “Latvija: Tauta. Zeme. Valsts”;
2. “Latvija Brīvības cīņu laikā. 1918.–1921.”;
3. “Patiesība par Lielvārdes jostu?”;
4. “Rīgas naudai - 800”;
5. “Mēs, tauta”;
6. “Kas pagātnei pētī, nākotnei svētī. Pieminekļu valdei – 90”;
7. “Ceļā uz Latvijas brīvību”;
8. “Baltijas brīvības ceļš”;
9. “Vikingu un zviedru laiku Latvijā” (no 25. oktobra).
10. “Latviešu strēlnieku bataljoniem – 100” (izstāde sastāv no 25 planšetēm, to eksponēšanai nepieciešami molberti);
11. “Jānis Krēslis – latviešu tradicionālo kultūras vērtību izzinātājs” (izstāde sastāv no 23 planšetēm, to eksponēšanai nepieciešami molberti);

Ceļojošo izstāžu eksponēšana – EUR 4,27 dienā. Izstādi uzliek un noņem muzeja darbinieki. Transportēšana iespējama vieglajā auto.

Muzejpedagoģiskās programmas un ekskursijas skolām

LNVM muzejpedagoģiskās programmas un tematiskās ekskursijas

muzeja pamatekspozīcijā un izstāžu zālēs Brīvības bulvārī 32, Rīgā.

MUZEJPEDAGOĢISKĀS PROGRAMMAS (EUR 7,11)

1. **“Kas ir muzejs?”** (skolēni iepazīstas ar muzeja daudzveidīgajām funkcijām, ar senlietām, kuras glabājas muzejā, uzzina par dažādu muzeja speciālistu – arheologu, etnogrāfu, numismātu u.c. darba specifiku; darba lapas). 1.–6. kl.
2. **“Mana mīlākā rotaļlieta”** (skolēni uzzina, ar kādām rotaļlietām bērni spēlējās pirms 10, 100 un 1000 gadiem). S/sk.
3. **„Ceļojums laikā kopā ar Čipu un Capu”** (muzejpedagoģiskā programma, kuras laikā skolēni iepazīsies ar muzeja pamatekspozīciju no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām kopā ar mākslinieces Ditas Pencas radītajiem suņu tēliem – Čipu un Capu. Nodarbība balstīta uz muzeja izdevumu „Iepazīsties ar Latvijas Nacionālo vēstures muzeju! Ceļvedis Latvijas vēsturē no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām”). S/sk.
4. **“Kā dzīvoja senie ļaudis?”** (skolēni iepazīst Latvijas senvēsturi, kopā ar gidu veido laika līniju no priekšmetiem, kas raksturo akmens, bronzas un dzelzs laikmetu). 1.–6. kl.
5. **“Senā skola”** (skolēni uzzina, kā mācījās zemnieku bērni 19. gs. beigās – 20. gs. sākumā, iepazīst dažādus priekšmetus, kuri raksturo skolu pirms 100 un vairāk gadiem). S/sk., P/sk.
6. **„Mācīsimies Ziemassvētku dzejolīti muzejā jeb Mazās Māras ziemas stāsts”** (skolēni mācās Jāņa Jaunsudrabiņa dzejoli „Mazā Māra”, aplūko senas fotogrāfijas, kas glabājas muzejā un salīdzina mūsdienu ziemas apģērbu ar tērpiem, kādus bērni vilka pirms 30, 50 un vēl vairāk gadiem. Programma piemērota Ziemassvētku laikam). S/sk.
7. **“Latviešu gadskārtas”** (skolēni paplašina zināšanas par latviešu zemnieku sētā darāmajiem darbiem, gadskārtu svētkiem un ticējumiem). S/sk., P/sk.
8. **“Mana Latvija”** (skolēni uzzina par Latvijas dzimšanas dienu un Lāčplēša dienu; darba lapas). S/sk., P/sk.
9. **“Viduslaiku bruņinieki”** (skolēni iepazīst Rīgas pils vēsturi, bruņinieku ieročus, dzīvesveidu. Skolēniem ir iespēja iejusties nelielā bruņinieku svētku ainā, izmantojot viduslaiku tērpu un apbruņojuma atdarinājumus). P/sk.
10. **“Mode Latvijā un Eiropā 17.–20. gs.”** (skolēni uzzina, kā gadsimtu laikā mainījās modes tendences un kuras no tradīcijām ir saglabājušās līdz mūsdienām; darba lapas). P/sk., V/sk.
11. **“Ražots Latvijā”** (skolēni iepazīst LR saimniecības, īpaši rūpniecības, attīstību). P/sk., V/sk.

12. **“Padomju cilvēka ikdienas dzīve. 20. gs. 40.–80. gadi”** (programmā izmantotas fotogrāfijas u.c. vēstures avoti no LNVM krājuma, darba lapas). P/sk., V/sk.
13. **“Gatavošanās eksāmenam”** (skolēni kopā ar gidu muzeja pamatekspozīcijā atkārtoti Latvijas vēstures pamattēmas; darba lapas). 9. kl. un 12. kl.
14. **“Latvija laika posmā no valsts dibināšanas līdz mūsdienām”** (vēstures notikumu un procesu apskats, izmantojot fotogrāfijas, rakstītos vēstures avotus un vēstures literatūru, lai gatavotos eksāmenam vēsturē). P/sk., V/sk.

TEMATISKĀS EKSKURSIJAS EKSPŌZĪCIJĀ (AR DARBA LAPĀM) (EUR 8)

1. “Latvijas senvēsture. 11. g. t. pr. Kr.–1200. gads” (5 zāles);
2. “Livonija. 13.–16. gadsimts” (1 zāle);
3. “Latvijas teritorija un iedzīvotāji 16.–18. gadsimtā” (1 zāle);
4. “Kurzemes un Zemgales hercogiste 16.–18. gadsimtā” (1 zāle);
5. “Muižas un muižniecība 17.–19. gadsimtā” (1 zāle);
6. “Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gadsimtā” (3 zāles);
7. “Dzīvesvide un ikdiena 19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā” (1 zāle);
8. “Tehniskā modernizācija 19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā” (1 zāle);
9. “Latvieši 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā: nacionālā pašapziņa, kultūra un sabiedriskā dzīve” (1 zāle);
10. “Latvijas Republika. 1918.–1940.” (3 zāles);
11. “Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS. 1940.–1941.” (1 zāle);
12. “Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem. 1940.–1953. gads” un “Latvieši svešumā 1944.–1990.” (2 zāles);
13. “Padomju vara Latvijā 1944.–1985.” (2 zāles);
14. “Valstiskās neatkarības atjaunošana. 1987.–1991.” (1 zāle).

“Dauderu” muzejpedagoģiskās programmas Zāģeru ielā 7, Rīgā.

“Dauderu” nama vēsture un interjers, vēstures liecības par Latvijas Republikas laiku (1918.–1940.) Gaida Graudiņa kolekcijā.

MUZEJPEDAGOĢISKĀS PROGRAMMAS:

1. **“Dauderu pasakas”** (programma, kurā ar dažādu uzdevumu palīdzību skolēni iepazīstas ar latviešu folkloras mantojumu). S/sk., P/sk.
2. **“Dauderu stāsti”** (programma, kurā skolēni iepazīstas ar interesantiem un neparastiem priekšmetiem no Dauderu krājuma, to stāstiem). P/sk.

Tautas frontes muzejs Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā.

Latvijas Tautas frontes darba telpas, ekspozīcija par Trešo atmodu un LTF lomu Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanā.

Āraišu arheoloģiskā muzejparka muzejpedagoģiskās programmas

1. **“Akmens laikmets Latvijas teritorijā”** P/sk.
2. **“Izdzīvo teiku pasauli”** Pirmsskola, S/sk.

Informācija, ekskursiju un muzejpedagoģisko programmu pieteikšana:

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā.
Tālrunis: 67221357. Darba laiks: pirmdien – slēgts, otrdien – svētdien no 10.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa “DAUDERI” Zāģeru ielā 7, Rīgā. Tālrunis: 67392229, 67391780.
Darba laiks: pirmdien, otrdien – slēgts; trešdien - svētdien no 10.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS Āraiši, Amatas novads.
Tālrunis: 64107080. Līdz 1. novembrim pirmdien – svētdien no 9.00 līdz 19.00.
No 1. novembra pirmdien, otrdien – slēgts, trešdien – svētdien no 9.00 līdz 16.00.

LNVM nodaļa TAUTAS FRONTES MUZEJS Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā.
Tālrunis: 67224502. Darba laiks: svētdien, pirmdien – slēgts; otrdien - sestdien no 10.00 līdz 17.00.
Ieeja bez maksas.

Muzejpedagoģisko programmu un ekskursiju apmeklējuma cenrādis:

- Skolēniem **EUR 0.75**, pieaugušajiem **EUR 3.00**.
- Muzejpedagoģiskās programmas vadīšana latviešu valodā un krievu valodā pirmskolas, sākumskolas un pamatskolas grupām **EUR 7.11**.
- Muzejpedagoģiskās programmas vadīšana latviešu valodā vidusskolas grupām **EUR 7.11**.
- **Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs latviešu valodā** un krievu valodā pirmskolas, sākumskolas un pamatskolas grupām **EUR 8.00**.
- **Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs krievu vai angļu valodā** vidusskolas grupām **EUR 15**.
- Grupām, kurās ir **vairāk par 10 cilvēkiem – atlaide 10%**.
- **Grupas vadītājam un 3 pavadošajām personām** apmeklējums **bez maksas**.
- **Pirmsskolas** vecuma bērniem **bez maksas**.

cenrādis

LNVM pamatekspozīciju, izstāžu un teritorijas apmeklējums			
1.1.	PAMATEKSPOZĪCIJAS APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.1.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.1.2.	Skolēniem	1 persona	0,75
1.1.3.	Studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.1.4.	Ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem)	1 apmekl.	4,00
1.2.	MUZEJA VEIDOTAS IZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.2.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.2.2.	Skolēniem	1 persona	0,75
1.2.3.	Studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.2.4.	Ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	4,00
1.3.	VIESIZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.3.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.3.2.	Skolēniem	1 persona	0,75
1.3.3.	Studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.3.4.	Ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	4,00
1.4.	PAMATEKSPOZĪCIJAS UN MUZEJA VEIDOTU TEMATISKU IZSTĀŽU APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.4.1.	Pieaugušajiem	1 persona	4,50
1.4.2.	Skolēniem	1 persona	1,20
1.4.3.	Studentiem, pensionāriem	1 persona	2,20
1.4.4.	Ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	6,00
1.5.	Ekskursija muzeja krātuvē (grupā līdz 10 personām)	1 persona	15,00
1.6.	Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs (grupā ne vairāk kā 30 personas) līdz 60 minūtēm		
1.6.1.	latviešu valodā	1 grupa	8,00
1.6.2.	svešvalodā (angļu, krievu, vācu valodā, izņemot krievu valodu 1.–9. klašu skolēniem)	1 grupa	15,00
1.6.3.	krievu valodā 1.–9. klašu skolēniem	1 grupa	8,00
1.7.	“DAUDERU” PARKA BRĪVDABAS IZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.7.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.7.2.	Skolēniem	1 persona	0,75
1.7.3.	Studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.7.4.	Ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	4,00
1.8.	TAUTAS FRONTES MUZEJA APMEKLĒJUMS – PAR BRĪVU		

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS (LNVM)

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā, LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvi – tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozi, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas u. c. Latvijas vēstures liecības.

Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām, kam ir arheoloģijas, etnogrāfijas, numismātikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīme. LNVM organizē izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir Āraišu arheoloģiskais muzejparks, “Dauderi” un Tautas frontes muzejs.

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKO MUZEJPARKU veido 9.-10. gs. latgaļu nocietināta dzīves vieta – ezerpils (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis) un tās rekonstrukcija, 14.-17. gs. viduslaiku pilsdrupas (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis), un teritorija ar akmens un bronzas laikmeta mājokļu rekonstrukcijām, kuri izvietoti 12 ha lielā teritorijā Āraišu ezera krastā netālu no Cēsīm. Kopš 20. gs. 90. gadu sākuma to attīstīja kā Baltijā pirmo brīvdabas arheoloģisko muzeju. Citu līdzīgu muzeju vidū Eiropā Āraišu arheoloģiskais muzejparks izceļas ar unikāliem arheoloģiskiem atradumiem, rekonstrukcijas atrašanos oriģinālā vidē un Vidzemei raksturīgo, labi saglabājušos kultūrvēsturisko ainavu, kas pozitīvi kontrastē ar mūsdienu urbāno vidi.

“DAUDERI” izvietoti vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā – bijušā “*Waldschlösschen*” īpašnieka Ādolfa fon Bingnera ģimenes villā. Jau laikabiedri to atzinuši par vienu no glītākajām Rīgas privātmājām. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs “Dauderi”. 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu. “Dauderi” piedāvā nevien izstādes, bet arī izīrē telpas un brīvdabas teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

TAUTAS FRONTES MUZEJS ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kurā atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums, kas vēstī par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gadsimta nogalē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Latvijas trešā Atmoda. Muzejs glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību – Latvijas Tautas fronti, atainojot Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un to dalībniekus.

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS INTERNETĀ

LNVM

<http://www.lnvm.lv>

<http://www.facebook.com/latvijasnacionalais.muzejs>

https://twitter.com/LV_vest_muzejs

YouTube.com – LatvijasNacionālais_vēstures_muzejs LNVM

Instagram: Nacionalais_vestures_muzejs

<http://www.draugiem.lv/www.lnvm.lv>

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS

<http://www.lnvm.lv>

<http://www.facebook.com/araisi.lakefortress>

<https://twitter.com/araisimuseum>

flickr.com – Araisi Iron Age Lake Fortress; vimeo – AraisiLake fortress

“DAUDERI”

<http://www.lnvm.lv>

https://twitter.com/Dauderi_LNVM

<http://www.facebook.com/dauderi.lnvm>

<http://www.draugiem.lv/www.dauderi.lv>

TAUTAS FRONTES MUZEJS

<http://www.lnvm.lv>

twitter – frontes_muzejs_LNVM

facebook – LNVM Tautas frontes muzejs

© Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, 2016